

RİSK ÖLÇÜM ESASLARI

Fonun yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturulmuştur.

Piyasa Riski: Fon portföyünün maruz kaldığı piyasa riski, günlük olarak Riske Maruz Değer (RMD) yöntemiyle ölçülmektedir. Riske maruz değer, fon portföy değerinin normal piyasa koşullar altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir.

RMD yönteminde parametrik yöntem tercih edilerek, %99 güven düzeyinde, 20 iş günü elde tutma süresi varsayımı altında hesaplama yapılır. Hesaplama en az 250 iş gününü kapsayacak şekilde gözlem süresi belirlenir. Ancak olağan dışı piyasa koşullarının varlığı halinde gözlem süresi kısaltılır. RMD hesaplamalarına fon portföyünde yer alan tüm varlık ve işlemler dahil edilir. Katılım esası işlemlerden kaynaklanan riskler de bu kapsamda dikkate alınır.

Karşı Taraf Riski: Fon, özel sektör tarafından ihraç edilen para ve sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılabilirdiğinden karşı taraf riski doğmaktadır. Karşı taraf riskinin ölçümünde ihraççı hakkında yeterli derecede mali analiz ve araştırma yapıldıktan sonra ihraççılar, uygulamada nicel ve nitel kriterlerden oluşan etkin bir derecelendirme sisteminden geçirilmektedir. İhraççılar için nicel kriterler, karlılık, borçluluk oranı, öz sermaye büyüklüğü, sektöründeki pazar payı gibi ölçülebilir değerlerden oluşurken nitel kriterler, kurumsal yönetim ile ilgili bağımsızlık, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve profesyonel yönetim gibi ölçülebilir olmayan değerlerden oluşmaktadır.

Likidite Riski: Fon portföyünde yer alan finansal varlıkların belirli bir dönemdeki ortalama hacimleri, piyasanın ortalama işlem hacmine oranlanarak her bir varlık bazından likidite katsayısı elde edilir. Fonun likidite katsayısı, fon portföyünde yer alan varlıkların likidite katsayıları ve ağırlıkları kullanılarak hesaplanır.

DEĞERLEME ESASLARI

Değerleme esaslarına ilişkin olarak, Yönetmelik uyarınca fon kurulu kararı ile belirlenen değerlendirme esasları aşağıdaki gibidir:

İleri Valörlü Kira Sertifikaları: İleri valörlü alınan kira sertifikaları valör tarihine kadar diğer kira sertifikalarının arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan kira sertifikaları ise valör tarihine kadar portföy değeri tablosunda kalmaya ve değerlendirilmeye devam eder. İleri valörlü kira sertifikaları alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değerlendirilir. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değer olarak portföy değeri tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değerde hem alış hem de satış yapılmış ise portföy değeri tablosunda her iki işlem aynı değerde fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

İleri valörlü işlemlerin değerlemesi ise aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

$$\text{İşlemin Değeri} = \text{Vade sonu Değeri} / (1 + \text{Getiri Oranı} / 100)^{(\text{vkg} / 365)}$$

Vade Sonu Değer: Alım satım yapılan Kira Sertifikasının nominal değeri

Bileşik Getiri: Varsa değerlendirme gününde BİAŞ'ta valör tarihi işlemin valör tarihi ile aynı olan işlemlerin ağırlıklı ortalama getiri oranı, yoksa değerlendirme gününde BİAŞ'ta aynı gün valörlü gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama getiri oranı, yoksa en son aynı gün valörlü olarak işlem gördüğü gündeki aynı gün valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama getiri oranı, bu da yoksa ihraç tarihindeki bileşik getiri oranıdır.

İleri Valörlü Altın İşlemleri: BİAŞ'ın Günlük Bülteni'nde ilgili valörlü USD/ons [(T+1) ilâ (T+9)] işlemleri için açıklanan ağırlıklı ortalama fiyatı kullanılır. Söz konusu işlemlerin portföye alımında alış fiyatının, alım tarihinden başlamak üzere ise BİAŞ'ta değerlendirme günü itibarıyla oluşan fiyatlarının; Yönetmelik'in 25'inci maddesi uyarınca hesaplanması ile elde edilir. Değerle aşağıdaki şekilde olacaktır:

1) İleri valörlü alınan altın işlemleri valör tarihine kadar diğer Altın Menkul Kıymetlerinin arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan Altın'lar ise valör tarihine kadar portföy değeri tablosunda kalmaya ve değerlendirilmeye devam eder. İleri valörlü Altın alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değerlendirilir. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

2) İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değer olarak portföy değeri tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değerde hem alış hem de satış yapılmış ise portföy değeri tablosunda her iki işlem aynı değerde fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

Yabancı Kira Sertifikaları (SUKUK): Bloomberg veri dağıtım ekranlarından TSİ 15.30-16.30 arasında alınan alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalamasına (temiz fiyat) fon fiyatı hesaplanacak gün itibarıyla birikmiş olan kira getirisinin eklenmesi ile hesaplanmış kirli fiyat kullanılır. Bu hesaplama tam işgünü olmayan günlerde TSİ 12.00-12.30 arasında alınan alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalaması (temiz fiyat) kullanılarak yapılır. Alış yada satış kotasyonu bulunmaması durumunda ise değerlemede kullanılacak kirli fiyat, bir önceki günün kirli fiyatının ertesi güne iç verim oranı ile ilerletilmesiyle elde edilir.

Fon Katılma Paylarının Değerlemesine İlişkin Esaslar

Fon katılma payları, değerlendirme günü itibarıyla en son açıklanan fiyatlar esas alınarak değerlendirilir. Örneğin, 08/03/2023 değerlendirme fon ve ortaklıkların portföyünde yer alan fonların değerlemesi yapılırken 07/03/2023 (T-1) değerlendirme tarihli fiyatı kullanılır. Fiyatın açıklanmadığı durumda, en son açıklanan fiyat kullanılır.

Yabancı yatırım fonları için fon fiyatının TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurundan Türk lirasına çevrilmesiyle değerlendirme fiyatı belirlenir.